

## การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

นางสาวนิภาพร เรี่ยวแรง

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ใน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 โรงเรียน รวมครูทั้งสิ้น 200 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนตามตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test และ F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาตนเองเป็นรายสมรรถนะแล้ว พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองมากที่สุด 4 สมรรถนะ เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการ และสมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายสมรรถนะทุกสมรรถนะพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายสมรรถนะทุกสมรรถนะพบว่า ไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ :** ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา

### ความนำ

ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาสังคมเพราะครูเป็นผู้ปลูกฝังความรู้ ความคิด ค่านิยม ทักษะดี ต่อผู้เรียน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถระดับสูง สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและ

อนาคต เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับยุค สังคมแห่งการเรียนรู้ หลายประเทศได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพ ของครูในปัจจุบัน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก (Core competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ ประสบความสำเร็จ ด้านสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู และด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2549, หน้า 23)

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้ครูจำนวนมากยังไม่สามารถปรับตัวหรือพัฒนาตนเองได้ทัน กับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีเอกสารและงานวิจัยจำนวนมากนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครู ข้อมูล จากสภาวะการศึกษาไทย ปี 2550-2551 พบว่า ครูในปัจจุบันไม่รักการอ่านและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งใน ด้านความรู้และทักษะการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า ก)

ครูเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเพราะปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางการศึกษา คือ “ครู” ครูเป็นผู้มี บทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 9) วิชาชีพครูจึงควรเป็นวิชาชีพของคนเก่ง คนดีในสังคมและผู้ประกอบวิชาชีพนี้ควรเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติตนตามการดำรงชีวิต และสามารถขึ้นนำสังคมไปในทางที่เหมาะสมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด ก ว่าด้วย ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กล่าวว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มี คุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการ เรียนรู้ ดังนั้นการดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็น สิ่งจำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546, หน้า ง)

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาไทยจะพัฒนาไปได้ไกลเพียงใดนั้นกำลังสำคัญอยู่ที่ครูผู้สอนว่า มีความรู้ความสามารถและสมรรถนะประจำสายงานที่เหมาะสมหรือไม่ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาสมรรถนะครูที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยเน้นไปที่สมรรถนะประจำสายงาน ของครู โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ บางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน เป็น ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูประถมศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพ บริบทตามความต้องการของครูผู้สอนอย่างแท้จริง

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ ทำงาน

## ขอบเขตการวิจัย

### 1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

### 2. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 โรงเรียน รวมครูทั้งสิ้น 200 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 132 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of congruence (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล เนื้อหาที่จะทำวิจัย และข้อเสนอแนะ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่า t-test
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วิเคราะห์โดยค่า One Way Analysis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe's Post hot Comparrison)

5. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัย นำมาจัดกลุ่มของคำตอบแล้ว เสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 132 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงาน 0-5 ปี มากที่สุด และรองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5-10 ปี

2. ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาตนเองเป็นรายสมรรถนะแล้ว พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองมาก ทั้ง 4 สมรรถนะ เรียงตามลำดับคะแนนจากมากไปน้อย คือ สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการ สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายสมรรถนะทุกสมรรถนะพบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายสมรรถนะทุกสมรรถนะพบว่า ไม่แตกต่างกัน

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานของครู

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูทุกคนให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ให้มีคุณภาพเท่าทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี จุฬาวัดธน(2543,หน้า 17) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพข้าราชการว่าจะต้องมีคุณภาพ นั่นคือ เก่ง ดี และมีคุณธรรมเพราะข้าราชการที่มีคุณภาพจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในระบบราชการ และสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการต่อไปในอนาคต

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ รองลงมาได้แก่ ใช้สื่อ นวัตกรรม

และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณชัย จองแก (2557, หน้า 112) ที่ศึกษาการปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่าครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 83) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในภาพรวมด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

#### สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ นำข้อมูลนักเรียนไปใช้ช่วยเหลือ/พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล รองลงมาได้แก่ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการดูแลตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้ การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้นผู้เรียนต้องเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านทักษะความรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมมีพฤติกรรมที่เหมาะสมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 87) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 84) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในภาพรวมด้านการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

#### สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมาตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน ให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นและเร้าความสนใจผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธชัย ศรีบุญญา (2557, หน้า 140) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการในการบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 84) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในภาพรวมด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

#### สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ สำรวจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รองลงมาได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา และรวบรวม จำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหาของผู้เรียน แนวคิดทฤษฎีและวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้

ทั้งนี้เนื่องจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาลิษา ทองทวี (2553, หน้า 141) ที่ศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของข้าราชการครูสายงานการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 84) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในภาพรวมด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย อยู่ในระดับมาก

#### สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 7

ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงาน และให้เกียรติแก่ผู้อื่น รองลงมาได้แก่ กระตุ้นจิตใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความผูกพันและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน และมีทักษะการฟัง การพูด และการตั้งคำถามเปิดใจกว้าง ยืดหยุ่นยอมรับทัศนะที่หลากหลาย ของผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจาก การเห็นคุณค่าในผลงานและการให้เกียรติผู้อื่นเป็นแบบแผนของจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ครูทุกคนพึงมีและควรปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณชัย จองแก (2557, หน้า 114-115) ที่ศึกษาการปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอ วังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่าครูเห็นคุณค่าให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงานและให้เกียรติแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก

#### สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน รองลงมาได้แก่ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และประสานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาประสานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณชัย จองแก (2557, หน้า 114-115) ที่ศึกษาการปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครู โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่าการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีสุข (2557, หน้า 84) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในภาพรวมด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับมาก

## 2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำ

สายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานโดยภาพรวมและรายสมรรถนะ ไม่มีความแตกต่างกันเนื่องจากข้าราชการครูทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีหน้าที่และสมรรถนะประจำสายงานของครูเหมือนกัน ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพงษ์ ตรีศร (2552, หน้า 129) ที่ศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีสมรรถนะการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

## 3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำ

สายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะประจำสายงานโดยภาพรวมและรายสมรรถนะ ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เจริญประไพ (2547, หน้า 221) ที่ศึกษาการศึกษาความต้องการและปัญหาการพัฒนาตนเองของครูระดับประถมศึกษาในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ครูระดับ ประถมศึกษาในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ไม่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

#### 1.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- ขวัญและกำลังใจ
- การอบรมสัมมนา
- กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน-การเขียน
- กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
- การทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

#### 1.2 ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ

- บางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
- งบประมาณ
  - ความรู้ความสามารถ
  - ผู้บริหาร
  - ครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - นักเรียน
  - ชุมชน

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำข้อมูลจากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู หรือสร้างคู่มือสำหรับอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู

2.2 จากผลการศึกษา พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ด้านการพัฒนาผู้เรียนมากเป็นลำดับแรก ดังนั้นควรมีการศึกษาถึงปัญหาของการพัฒนาตนเองด้านการพัฒนาผู้เรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปพัฒนาด้านการพัฒนาผู้เรียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 1

## เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ศรีสุข. (2557). *การเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม*. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- จิตติพงษ์ ตรีสร. (2552). *การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปิยะรัตน์ เจิมประไพ. (2547). *การศึกษาความต้องการและปัญหาการพัฒนาตนเองของครูระดับประถมศึกษาในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี จุฬาวังฒนทล. (2543). *นโยบายการผลิตและการพัฒนาครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ยุทธชัย ศรีบุญดลา. (2557). *การเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม*. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณชัย จองแก. (2557). *การปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2549). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *นโยบายพัฒนาข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อาลิษา ทองทวี. (2553). *สมรรถนะประจำสายงานของข้าราชการครูสายงานการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.